

Tilpasning til klimaendringer: den nye store utfordringen for beredskaps-Norge?

Innlegg på konferansen "SAMFUNNSSIKKERHET OG NYE TRUSSELBILDER"

Nasjonal konferanse
Universitetet i Stavanger
03. Januar 2011

Dr Carlo Aall
Forskningsleder Vestlandsforskning
caa@vestforsk.no

WESTERN NORWAY RESEARCH INSTITUTE
VESTLANDSFORSKING
www.vestforsk.no

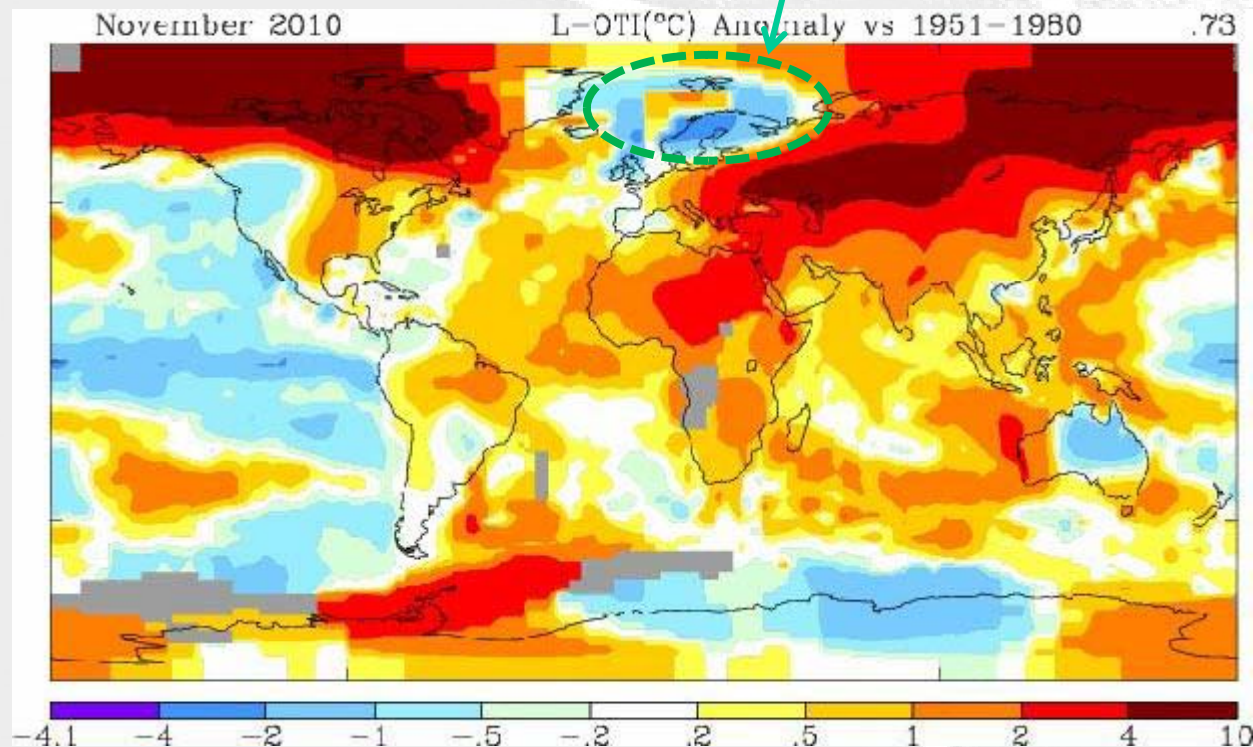
Bakgrunn

- **Samfunnssikkerhetskonferansen 2008**
 - Klimatilpassing snart på dagsorden i Norge?
 - Klimatilpassing som ny utfordringer for beredskapsarbeidet
- **Samfunnssikkerhetskonferansen 2010**
 - Hva kan vi lære av tidligere håndtering av ekstremvær som kan være viktig i arbeidet med tilpasning til klimaendringer?
- **Vårt kunnskapsgrunnlag**
 - Forskningsprosjektet “Sivil beredskap og klimasårbarhet” i tidsrommet 2007-2011 finansiert av Norges forskningsråd’s program NORKLIMA og DSB
 - Vestlandsforskning (prosjektledelse), Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i Sverige , Universitetet i Twente (CSTM), Nederland

2010: Enda et varmt år globalt!

Norden: "kaldest" i verden!

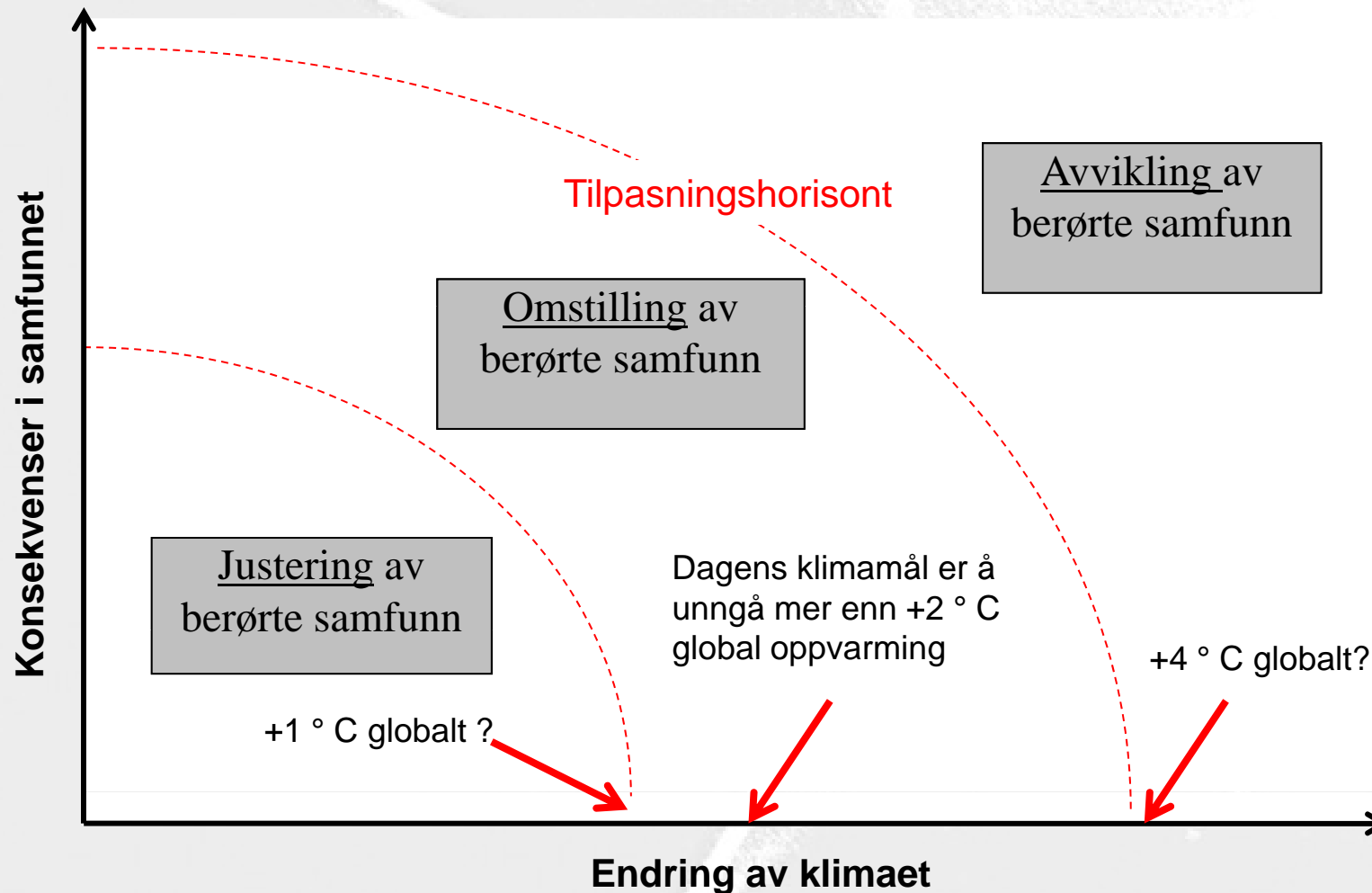
Forsker Erik Kolstad ved Bjerknessenteret for klimaforskning: "Norden var fire grader kaldere enn normaltemperaturen i november. Trenden ellers i verden er at november var langt varmere enn normalt. 2010 ser også ut til å bli det varmeste året målt noen gang" (ABC nyheter 15.10.2010).

Temperaturavvik i november 2010 fra normaltemperaturen (blå = kaldere, rød = varmere). Illustrasjon: Nasa/Giss.

Hovedkategorier av klimautfordringer

	Mer av det samme – på <u>kjente</u> lokaliteter	Mer av det samme - men på <u>nye</u> lokaliteter	Helt <u>nye risikoer</u>
Dramatiske <u>hendelser</u> av mer <u>kortsiktig</u> karakter	Eks økt flomfare langs allerede flomutsatte vassdrag	Eks flomfare i "småbekker" som tidligere ikke har hatt slike problemer	Eks vannmettet jordskred om vinteren
Dramatiske <u>utfordringer</u> av mer <u>langsiktig</u> karakter	Eks økt viktighet å verne dyrka jord ut fra faren for redusert global matvaresikkerhet	Eks problemer med drikkevannsforsyning i øysamfunn pga redusert nedbør	Eks nye typer internasjonale konflikter utløst av klimaendringer

Forestillinger om samfunnets endringsbehov

Klimatilpasning: et nytt politikkområde oppstått i møtet mellom to eksisterende politikkområder

Politikkområde: Klima og miljø	Utvikling av et nytt politikkområde: Klimatilpasning	Politikkområde: Sivil beredskap
Politiske kontroverser rundt virkemidler	<p>Administrative utfordringer: Hvor hører klimatilpasning "hjemme" i offentlig forvaltning?</p> <p>Institusjonell utfordringer: Er det tilstrekkelig kunnskap og kapasitet i organisasjonen?</p> <p>Kulturelle utfordringer: Hvilke kunnskapsparadigmer skal prege klimatilpasningen?</p> <p>Materielle utfordringer: Hva er de konkrete utfordringene klimatilpasning skal omfatte?</p>	Allmenn oppslutning om virkemidler
Frivillige organisasjoner med en tydelig stemme i den offentlige debatten		Frivillige organisasjoner uten tradisjoner for å delta i den offentlige debatten
Regulering og arealplanlegging		Risiko- og sårbarhetsanalyser
Mest fokus på forebygging		Mest fokus på styrking av "blålysfunksjonen"
Også fokus på "hverdagsvær" og gradvise endringer		Mest fokus på "ekstremvær" og dramatiske hendelser
Sivil forvaltningstradisjon		Militær forvaltningstradisjon
Trusselbildet naturfaglig definert ("klimaet endrer seg")		Trusselbildet samfunnsfaglig definert ("samfunnet endrer seg")
Menneskeskapte årsaker bak naturskade		Naturskade styrt av naturlige årsaker
Klimapolitikk består først og fremst av utslippsreduksjoner		Klimapolitikk avgrenset til det å tilpasse seg klimaendringer

Parallellsesjon B (12.45-14.20): Tilpasning til klimaendringer

- **Klimautfordringar for samfunnstryggleiken. Konklusjonar og tilrådingar frå Klimatilpassingsutvalet**
 - Ved Fylkesberedskapssjef Haavard Stensvand, sekretariatsmedlem i NOU Klimatilpassing
- **Ekstremvêr og klimaendringar. Skadeforebygging og klimatilpassing med eksempel frå Bergen.**
 - Ved forskar Kyrre Groven, Vestlandsforskning
- **Lærer vi av ekstremvêrhendingar? Resultat frå ei intervjuundersøking av fylkesberedskapssjefane**
 - Ved forskar Idun A. Husabø, Vestlandsforskning

Spørsmål til diskusjon

- **Administrative utfordringer:**
 - Hvor hører klimatilpasning "hjemme" i offentlig forvaltning?
- **Institusjonell utfordringer:**
 - Fins det tilstrekkelig kunnskap og administrativ kapasitet?
- **Kulturelle utfordringer:**
 - Hvilke kunnskapsparadigmer skal prege klimatilpasningen?
- **Materielle utfordringer:**
 - Hva er de konkrete utfordringene klimatilpasning skal omfatte?